

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več poštni stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcom“ stane na leto 4 gl. 40 kr. — Uredništvo in opravištvje je v Tržni ulici (Mercato) 12, II.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šesterostopno petitvrsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamične številke se prodajajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

Pačenje slovenskih imen.

Naši Lahoni hočejo pokazati svojim bratom v blaženem kraljestvu, da naša dežela je vseskozi italijanska. Ker so jim pa pri takem delu na poti naša krajevna imena, ki niti od daleč ne dišijo po italijanstvu, začeli so si izmišljovati nova imena in rabiti jih v svojih časopisih in celo v uradih. Našej Podgori dali so n. pr. imé „Piedimonte“, kar je nekak prevod slovenskega imena; in to novo skovanko začeli so dosledno rabiti v vseh svojih časopisih, pa tudi v uradih. Celó pisma so hoteli pošiljati po pošti v „Piedimonte“. Podgorsko županstvo se je pritožilo proti takemu ravnanju na c. kr. namestništvo v Trstu, ki je potem prepovedalo vsakršno uradno rabo lahonske spake „Piedimonte“. Vkljub temu je prišla v krajevni imenik c. kr. osrednje statistike komisije na Dunaju in naš državni poslanec dr. Anton Gregorčič je uprašal vladó v jako ostri interpelaciji, kakó se je moglo to zgoditi. Vlada se do danes ni odgovorila na to interpelacijo; najbrže je v tej zadevi hudo prizadet kak višji c. kr. uradnik.

Med drugimi takimi kraji, katerim Lahoni dajejo novo imé, je tudi Kromberg, kateri so prekrstili v Moncorona. Poleg lahonskih časopisov rabiti so ga začeli tudi — čujte — vladni, kakor je to storila n. pr. tržaška „Adria“ od 3. t. m. Isti se je pozneje izgovarjal, češ, da je priobčil imé Moncorona v nekem poročilu, ki mu je došlo od c. kr. okrožnega sodišča, da torej uredništvo ni nič krivo na tem. No, vedno lepše novice! Tudi pri c. kr. okrožnem sodišču v Trstu se torej že dobivajo uradniki, ki namenoma zametajo sedanje pravo imé Kromberg in uvajajo v rabo lahonsko spako?! Slovenci ne smemo mirno gledati tako početje, marveč moramo se odločno upreti vsem takim in enakim lahonskim poskusom. Zató sta šle v tej zadevi v Trst dve pritožbi; prva, katero je podal naš državni poslanec visokorodni gospod Alfred grof Coronini-Cronberg, se glasi:

Veslavno c. kr. namestništvo!

Po listinah, ki se nahajajo v mojem arhivu, je razvidno, da je cesar Ferdinand II. počastil jednega mojih prednikov s tem, da je z diplomom 4. dec. 1615. slovensko vas Stran prekrstil po predikatu moje rodbine Cronberg (Kromberg).

Toda niti to imé ni našlo milosti v očeh naših italijanissimov, ki hočejo dati celó deželi čisto italijansko lice, da bo potem irredenta z veliko večjo pravico zahtevala našo

lepo deželo za Italijo. Kakor so namreč prekrstili Podgoro v Piedimonte, Dornberg v Montespino, Rihenberg v Montecerchio, naš staroslavni Triglav pa v Tricorno, takó so iznašli tudi Krombergu laško spako Moncorona.

S takim tendencijoznim ravnanjem prizadeta je tudi moja rodbina, kajti prekrstiti se hoče imé kraju, ki vsled posebnega ukaza cesarja Ferdinanda II. nosi imé moje rodbine. Tako počenjanje kot načelnik rodbini Coronini-Cronberg ne morem mirno gledati, zlasti ker so imé Moncorona začeli rabiti tudi že vladni listi, kakor je to storila „Adria“ od 3. t. m. št. 276. In tudi župan goriskega mesta rabil je to skovanko „Moncorona“ že velikokrat v svojih uradnih poslih.

Vsled tega se pritožujem in prosim:

Veslavno c. kr. namestništvo naj blagovoli prepovedati uradno rabo novoskovanke Moncorona, kakor je že prepovedalo enak lahonski izum Piedimonte, ter naj z umestno naredbo enkrat za vselej onemogoči enake poskušnje pri drugih krajevnih imenih te dežele.

V Gorici, dné 6. oktobra 1893.

Alfred grof Coronini
državni in deželni poslanec.

Pa tudi solkansko županstvo se je oglasilo v imenu katastralne občine kromberške ter poslalo v Trst sledečo pritožbo:

Veslavno c. kr. namestništvo!

Slovenec nasprotni italijanski listi začeli so zadnja leta polasčevati imena slovenskih krajev naše dežele. Iz italijanskih listov prehajajo take lahonske skovanke tudi v nemške in druge liste, kar je na škodo edino pravim imenom naših slovenskih krajev. Visoko c. kr. namestništvo je o svojem času prepovedalo uradno rabo takega novo skrapnega imena Piedimonte.

Pa tudi vasi Kromberg v našej županiji iznašli so laški prevod — Moncorona. Laški časopisi rabijo dosledno le-to novotarijo in tudi v mestnem zastopu goriskem se največkrat takó imenuje naš Kromberg. Dné 3 t. m. je celó priloga uradnemu „Osservatore Triestino“ — „Adria“ zapisala Moncorona namesto Kromberg, sledečega dné se je pa izgovarjala, da je oni sestavek, v katerem se nahaja ona lahonska skovanka, prejela od c. kr. okrožnega sodišča v Trstu.

Ker takega postopanja noben Slovenec ne more hladnokrvno gledati, pritožuje se podpisano županstvo proti njemu in prosí:

Veslavno c. kr. namestništvo naj blagovoli prepovedati vsakršno uradno rabo

lahonske novotarije. Moncorona za Kromberg ter poskrbeti za to, da se slovenskim občinam, katerim hočejo vzeti dosedanje imé, ne bo treba vsaki posebe pritoževati, marveč da veleslavno isto s primernimi sredstvi onemogoči vsakršno enako lahonsko počenjanje. Županstvo v Solkanu, dné 11. okt. 1893.

Pisajmo slovenski!

Dolgo časa se že borimo, da bi pridobili slovenskemu jeziku v javnosti in v uradu ono pravico, ki mu tiče po postavi. Žalibog, da se pri nas marsikak paragraf le zapiše, a ne izvršuje. Tako je tudi videti tisti sloveči paragraf 19. le na papirju; — če tudi daje vsem narodom, vsem jezikom enako moč in pravico, vendar-le moramo za vsako drobtinico enakopravnosti prositi in beračiti. Gotovo se bodo tudi nam kedaj „vremena zjasnila“; toda slabo bi bilo, če bi križem rok pričakovali tistega trenutka, ki bi oznanil narodom, da dobi „vsaki svoje“. Ako že nečejo oblastnije in uradi z nami občevati po naše, to pa vsaj mi govorimo in dopisujemo ž njimi vselej in izključno le po slovenski, — saj razumeti nas morajo! Kadarkoli pišemo kaj za kak urad, vselej pišimo v svojem jeziku. Zakaj naj bi se mi učili družih jezikov? — Nam je ljub in drag le naš, ta med nami zadostuje; a če nas naši služabniki in uradniki ne umejo, naj gredó pa med svoje ljudi ali pa naj se priučé našej govoric. Ali kaj izgubimo, če bomo pisali slovenski? Smešno! Zakaj? Naše ljudstvo se uči le slovenski brati in pisati, zakaj bi potem tudi tako v javnosti ne pisali? Menda mislijo tiste „visoke glave“, da bi morali imeti nemške in italijanske sole, zato da bi mogli občevati z uradi v ptujem jeziku? Ta bi bila lepa! Pisajmo mi po svoje ter zahtevajmo, da se nam tako tudi piše in odgovarja. „Ne razumem!“ — tako se pové, pa se vrne tje, od koder je prišlo. Če smo pri sodišču: Ne razumem! Pridemo v davkarijo: Ne razumem! Ej, — kakó pridemo lepo do enakopravnosti! Ne bojmo se, ne bodimo popustljivi; odločen mora biti mož, jeklen. In če vsi takó storimo, zmaga bo naša! Vlada ne skrbi za nas, — skrbimo pa mi za-se in za svoj jezik. —

Pravi narodnjak pa ne bo dajal in zahteval pravice slovenskemu jeziku le pri uradih, temveč pokaže že v zasebnem, domačem življenju, da hoče rabiti le svoj govor. Kakor smo grajali v zadnjem „Primorcu“ tiste, ki ne govoré radi slovenski, takó moramo obžalovati, da se le preradi poslužujemo ptujih jezikov, kadar pišemo.

Kolikokrat se zgodi, da celo Slovenec Slovincu piše — nemški ali italijanski. Ne bodimo „šalobarde“! Ako pišemo ptujcu, tedaj naj že bo; toda med nami — po naše! Bodisi trgovec ali rokodelc, kmet ali kaj družega, ne zabimo, da smo Slovenci. A kakor smo rekli že zadnjič: bodimo celi možje; govor in pismo naj kažeta, da se zavedamo svoje narodnosti. Kako žalostno je, recimo to, da pišemo naslove na pisma v tujem jeziku. In le prepogosto se godi, da piše posebno naše preprosto ljudstvo take nemške in italijanske naslove, da mora biti sram poštenega Nemca in Italijana, ko vidi svoj jezik takó spakodran. Pameten človek gotovo pograja takó ravnanje, zato ne zametujmo svojega jezika. Tega smo se učili, tega rabimo. Ravno tako delajmo pri oznanilih; če so za nas, naj bodo tudi v našem jeziku. Kako bodo drugi spoštovali naš jezik, če ga sami ne spoštujemo? —

Z dramimo se! Ni dovolj le želeti, ni dovolj le voščiti si boljših časov naše narodnosti. Sami bodimo dobri in zavedni narodnjaki, potem smemo šele pričakovati svojemu narodu srečnejšo prihodnost. Kaj pomagata kričati: „Živio Slovenci! — Ne udajmo se! — Naprej zastava Slave!“ — ako pa vsak hip pozabljamo, govoriti ali pisati slovenski? Gojimo in rabimo svoj jezik v govoru in pismu, to ni le naša potreba, ampak tudi sveta dolžnost. Podajmo si torej roké in sklenimo: Slovenci smo, slovenski govorimo in pisajmo! A kar smo rekli, to storimo vedno in povsod!! H.

Državni zbor.

Poslanska zbornica dunajska imela je v torek svojo prvo jesensko sejo, h kateri so prišli že skoro vsi poslanci. To zasedanje bo nenavadno zanimivo, ker pokaže nam, kakó daleč sega vladina mogočnost in kakó daleč so posamične stranke pripravljene, žrtvovati svoja načela po milostnej volji grofa Taaffeja. Kmalu pride namreč na vrsto vladina predloga o izjemnem stanju v Pragi in ves svet radovedno pričakuje, kakó se bodo vedle razne stranke nasproti temu kočljivemu uprašnju.

Slovenski narod pa toliko radovedneje pričakuje, ali bodo vsi slovenski poslanci edini v tem, da treba glasovati proti izjemnemu stanju. Te dni smo prejeli par ostrih dopisov, ki pozivljajo slovenske poslance, naj glasujejo proti izjemnemu stanju v Pragi in okolici. Zdi se nam, da takih pozivov ni treba, kajti naši gg. poslanci bodo vendar sami najbolje vedeli, kaj jim v takó važnem uprašnju nalaga narodna dolžnost in kaj pričakuje od njih vsak zaveden Slovenec. Zató svetujemo svojim čitateljem, naj se vzdržujejo vsake prehitre in preostre sodbe o naših gg. poslancih, kajti kmalu se pokaže, kakó naj jih z vso pravico sodimo.

Doposlanih dopisov zategadelj ne pričobimo, pač pa podamo le konec jednega dopisa od morja, ki se glasi takó - le:

„Jeden ali drugi bi se lahko izgovarjal, da je vlada storila tak korak v Pragi jedino

le radi protidinastičnih demonstracij. A kedo je bil pri teh demonstracijah in proti komu je naperjeno izjemno stanje? Židovski listi trde kar je samo ob sebi umevno, da so Mladočehi uganjali protidinastične burke, a slovanski listi so v tem jedini, da so demonstrirali socialisti, katerim ni kar nič mar za narodnost, a narodni Čehi niso bili zdraven. Zraven so bili tudi pobalini in neizkušeni mladeniči. Kedar svira na predvečer cesarjevega rojstnega dne godba po mestu v Trstu, kliče ljudstvo „Evviva“ in „Živio“; a pri teh klicih slišiš tudi zvižganje laških pobalinov. In glejte, nihče se ne zmislí, da bi bilo to zvižganje protidinastično, temveč, uprašaj, kogar hočeš, vsakdo ti poreče, da je to le pobalinska zloba. V Pragi je to seveda drugače, ker tam bivajo Slovani, ki so panslavisti, državi in prestolu nevarni, dasi so ob vseh viharnih časih s krvjo branili prestol in državo.

A izjemno stanje ni naperjeno toliko proti socialistom in takim pobalinom, temveč zadušiti so hoteli s to naredbo narodno gibanje med Čehi; naperjeno je proti vsemu češkemu narodu — vzeta jim je prostost, vzete so jim pravice, ki so vsem zajamčene....“

* * *

Takoj ob začetku prve seje predložil je finančni minister dr. Steinbach državni proračun za l. 1894. — Dohodki so proračunjeni na 619,105.779 goldinarjev, kar je za 6,594.159 gld. več od lani, stroški pa so proračunjeni na 618,694.237 gld., takó da bi imeli prihodnje leto še majhen preostanek, ako se uresničijo številke na papirju.

Dr. Herold je predlagal, naj bi se uprašanje o izjemnem stanju v Pragi obravnavalo potóm nujnosti, toda ta predlog je propadel, ker so glasovali zanj samo Mladočehi, nemški nacionanci in antisemiti.

H koncu seje je grof Taaffe celo zbornico presenetil z vladino predlogo o spremembi volilnega reda, po katerem bi se volilna pravica jako razširila. — Da bi vlada resno mislila na tako spremembo, tega ne verujemo, pač pa smo mnenja, da zviti politik grof Taaffe je v kritičnem času sedanje zdvijanosti vrgel med razne parlamentarne skupine novo kost, katero naj presenečene grizejo nekoliko časa, da med tem velik del svoje pozornosti odvrnejo od drugih uprašanj, ki so jih doslej v prvi vrsti zanimala in vznemirjala.

Goriške novice.

V Gorici je umrl v soboto stolni vikar č. g. Mihael Bolter po 18-mesečni mučni bolezní. Pokojnik je bil rojen v Desklah 28. avg. 1834.; v mašnika je bil posvečen 21. sept. 1857. Svečan pogreb vršil se je v ponedeljek ob 4^{1/2} pop. N. v m. p.!

Strela udarila je v Dobravljah na Vipavskem v dimnik hiše Jožefa Hrobata; dimnik je jako poškodovana in razbila tudi šipe v oknih. Na ognjišču pod dimnikom sedeli so gospodar, sin in hlapček, a nikomur ni prizadela hudega; nepoškodovani, a prestrašeni

so utekli iz hiše k sosedu, kar moremo imenovati kot pravo „srečo v nesreči“.

V Kobaridu se čebelarstvo čedalje lepše razvija. Zadnje čase je zopet naraslo število kobariskih čebelarjev, ki se prav skrbno trudijo, da bi pridelovali mnogo in dobrega medu in voska. Žal, da kupčija ni nič kaj prida, kar je za Kobaridce toliko hujše, ker imajo velike stroške s čebelami, kajti celo poltete jih morajo prevažati na pašo iz kraja v kraj po Furlaniji in po Krasu. Letos imajo le srednjo letino. — Da bi svoje pridelke lože spravljali v denar, morali bi si osnovati zadrugo, katera bi imela na tujem več veljave; zadruga bi potem lože sklepala raznovrstne pogodbe z velikimi tovarnarji po mestih. Take zadruga v drugih krajih izbornu poslujejo.

Iz Bolea nam pišejo: „1. oktobra obesil se je med popoldansko službo božjo v Strmcu pod Mangartom 48-letni gospodar, ki je zapustil 6 otrok, med temi 3 nepreskrbljene. Uzrok nesrečnej smrti je baje revščina. Sicer pa ni veliko maral za Boga in cerkev.“

Resnična smešnica. — Iz Kanala nam poročajo: „V Kanalu uraduje c. kr. sodišče priprostemu slovenskemu ljudstvu izključljivo slovenskega okraja v blaženi italijanščini, katero mu sodnijski obhodniki morajo tolmačiti; omikancem pa pišejo nemški, seveda. Dne 29. septembra čakal je tak sodnijski sluga na pošto, katera dohaja iz Gorice v Kanal ob 2. urah popoldne; a ta dan je prišla še le ob 3. Na to pravi on (ki zna samo nemški): „Post ist ajne Ur ferspekt“. Tu ga imaš!“

O goriškem brambovskem bataljonu dobili smo novih takó rezkih pritožb, da se ne upamo na dan z njimi. Poskrbimo pa, da pridejo na uho tistim, ki edini morejo odpraviti, kar mora žaliti vsakega Slovenca in človekoljuba v obče. — Nekatero pritožbo slikajo razne kaj čudne in skoro neverjetne prigodke za letošnjih vojaških vaj. Druge se obračajo proti častnikom, katerih skoro nihče ne umeje slovenskega jezika, dasi je ogromna večina domobrancev slovenska. Le par njih umejo nekoliko slovenski, samó ne uprašajte kakó. Zaradi tega imajo naši ljudje velik križ, ker so vedno v nevarnosti, da ne izvršijo dobro ukazov, katerih častnik ni znal dobro povedati. Taki odnošaji so v škodo vojaške stvari sami in že zaradi nje morali bi se odpraviti. — Častniki, ki so vendar zaradi moštva tukaj, ne pa narobe, ne umejo jezika svojih vojakov, od katerih pa zahtevajo, da morajo vse po nemški „meldat“. Prostaki morajo poleg svoje materinščine znati tudi nemški jezik, častniki pa se ne potrudijo toliko, da bi se priučili jeziku onega moštva, kateremu poveljujejo. Takó ne sme iti dalje!

Vinska letina v naših krajih presešla je vsa pričakovanja; od l. 1875. do letos ni bilo toliko vina. Ljudje so silno v zadregah zaradi posod; niti potrgati ne morejo ponekod vsega grozdja h kratu, ker nimajo zadosti posod. Iz Dornberga je šel nekdo na Hrvaško po sodove; pripeljal jih je tri vagone in naredil z njimi lep dobiček, kajti v hipu je vse razprodal. — Cene so različne; zdaj ponujajo zanj po 12-13 gld. za hekto. Nekojí Kranjci so že došli po vino in so ga veliko

nakupili. Neki ljubljanski gostilničar vzela ga je pri grofu Alfredu Coronini-ju 100 hektov, gospod grof je letos pridelal 300 hektov več vina nego lani. — Naša vina slovijo po svoji izbornosti. Kranjci, pridite kakor druga leta in pustite laško godljo na miru!

S Krasa, 2. oktobra. — Vesela trgatega se je začela. Reči moram *vesela*, kajti Vsemogočni obvaroval je pred točo z zlahnim grozdjem bogato obložene trte, in to skoro povsod po Krasu. Le nekateri posestniki ne pridelajo toliko vina kolikor lani, ker „gnjed“ jim ni po nekotih krajih obrodil kakor druga leta. Toliko boljši pa bode njih pridelek. Slišim, da „bržanko“ plačujejo že zdaj po 20-22 gld. hektoliter in da je mnogo posode došlo z Oggerskega. Zato se je nadejati, da vzlic zloglasni klavzuli tudi teran nič ne zgubi na svoji ceni, ker domači pridelek je vendarle najboljši, če tudi je laška godlja za nižjo ceno na prodaj.

V Sežano došel je novoizvoljeni župnik g. Jos. Omers dne 5. septembra. Naši vrli Sežanci so oblekli svojo vže tako lepo vas v praznično obleko. Zastave plapolale so po hišah in vrli fantje postavili so kaj lep slavalok s primernim napisom. Sploh pa sem opazil, da sprejem je bil drugače oznanjen in drugače izveden, kar ni prav. Dne 10. sept. bil je novi župnik slovesno umeščen. Želimo mu iz srca, da bi bilo njegovo župnikovanje v Sežani dolgo ter plodonosno.

Bodoči glavari sežanski dela v nekaterih krogih precej preglavice. Za to mesto so se oglasili možje, ki imajo vse sposobnosti za to službo, a oglasili so se tudi drugi, ki nimajo druge prednosti nego — uplivne strice in pa grofovsko ime. In čujte! Za jednega takega grofiča, ki je še prav mlad v politiški službi in ki ne pozna ne našega jezika in ne naših odnošajev, poteza se „tudi“ slovenski poslanec grof Hohenwart. Ako je to res, potem slovesno ugovarjamo takemu umešavanju grofa H. v naše primorske zadeve! Mi zahtevamo, da pride v Sežano mož, ki pozna naš jezik in naše ljudstvo! Ali ni domačinov za take službe?! Ali moramo res zaporedoma dobivati tuje grofe in viteze na najvažniša mesta v deželi?!

„Slovanska knjižnica“. — Koncem preteklega tedna smo začeli razpošiljati prvi zvezek te knjižnice, ki obsega iz češčine prevedeno povest „Ratmir“. Prvi snopič obsega 88 strani na lepem, trdnem papirju in z lahko čitljivim tiskom.

Drugi snopič izide jutri teden; obsegal bo krasno povest slovečega poljskega romanopisca Henrika Senkeviča „Pojdimo za Njim!“ Dejanje se vrši v času Kristusovega trpljenja. Povest je krasna.

Drugi snopič dobé le naročniki. Opozorjamo pa svoje čitatelje, da ni treba misliti, češ, da mora naročiti najmanj za eno leto; ne, kolikor desetice kdo pošlje, na toliko snopičev se naroči. Mnogi naročniki so nam poslali tudi po 65 kr. za četrt leta; to je napačno, desetice naj bodo cele!

„Slovanska knjižnica“ se bo prodajala po tobarnah v vseh večjih krajih. Oni gospodje trafikanti, ki bi radi prodajali

našo knjižnico za primerno nagrado, naj nam naznanijo, da jim pridobimo pravico.

Tretji zvezek bo obsegal najbržé grofa Tolstega povest „Dva huzarja“.

Ker je cena takó nizka, kakoršne na Slovenskem nismo navajeni, nadejamo se, da se oglasi zadostno število naročnikov, ki zagotové našemu podjetju trajen obstanek.

Rodoljube v vseh slovenskih zemljah, ki so nabirali naročnikov, prav iskreno zahvaljujemo. Druge rojake pa, ki nam niso še poslali nabiralnih pol, prosimo prav uljudno, da to gotovo storé do jutri teden, da bomo mogli o pravem času razposlati drugi snopič.

„Živijo Avstrija“. — Na poročilo pod tem naslovom v zadnji številki „Primorca“ smo prejeli sledeči dopis:

Slavnemu uredništvu časnika „Primorec“
v
Gorici.

Ker se članek, ki se nahaja v zadnji številki „Primorcevi“ pod nadpisom „Živijo Avstrija!“, ne ujema z resnico, vabim slavno uredništvo, naj sprejme v zmislu postave v prihodnje številko naslednji

popravek:

Ni res, da je 10 slovenskih mladeničev iz Staragore, ko so srečali dva gospoda iz Gorice, zakričalo: „Živijo Avstrija!“ in da jih je, potem ko sta ona to povedala po svoje pri policiji, zaprla ta in pridržala skozi 9 dni; marveč je stvar taka: Dne 17. avgusta t. l. zvečer je bilo 9 mladeničev iz Rosenthala in Staragore zaprtih zavoljo tega, ker so bili pod velikim sumom, da so postali krivi na dvojen način hudodelstva javne posesilnosti, namreč s tem, da so razbili pohištvo v krčmi „pri Bajti“ in da so hudo grozili krčmarju samemu, kakor tudi s tem, da so dne 13. avgusta t. l. na cesti od Rosenthala 3 osebe z grozilnim vedenjem zgrabili, jim pot zaprli in jih silili, neprenehoma vpiti: „Živijo Slovenci!“ Res je dalje, da je bilo vsled tega omenjenih 9 fantov dne 18. avgusta t. l. zjutraj (t. j. po jednonočnem zaporu) izročeni v nadaljnjo uradno postopanje tukajšnji okrožni sodnici, ki jih je obdržala skozi 7 dni.

Gledé klica: „Živijo Avstrija!“ se razodeva iz sodnje preiskave, da je jedna napadenih oseb izrekla: „Mi smo že dovolj vpili: Živijo Slovenci!, zdaj vpimo: Živijo Avstrija!“, in da je jeden iz družbe 9 fantov vpil: „Živijo Avstrija!“

Gorica, dne 11. oktobra 1893.

C. kr. namestniški svetovalec:

BOSIZIO.

Iz Kobarida. — Zadnja „Soča“ je že omenila, da se deluje na to, da bi se ustanovilo v Kobaridu *prepotrebno „sadjarsko društvo“. Z veseljem naznanjamo danes, da je temeljni kamen temu društvu že postavljen, kajti na povabilo zbralo se je v nedeljo po blagoslovu v „Čitalnici“ okoli 40 posestnikov iz Kobarida in okolice. Tu se jim je razjasnil pomen tega društva in vsi so pripoznali njegovo potrebo in korist. Izvolil se je tudi začasni odbor, kateremu naj bo naloga, da vsak odbornik v svoji vasi ob priložnostih pomen

tega društva razjasnuje ter vse primerno ukrene, da se stvar kar najbolj mogoče naglo uredi, da se že v tekočem letu pripravi zemljišče.

Začetek je dober, treba je samo ustrajno naprej delovati. Kobariska dolina ima precej lepega zemljišča in tudi lega je za sadjarstvo precej ugodna; a vse to zemljišče je večinoma le prazno. Medtem, ko prejemajo po drugih krajih posamezni kmetovalci petdesetake in stotake za prodano sadje, nimajo ga tu niti za lastno potrebo. Kmetje tožijo o velikih davkih, slabih letinah, da s poljedelstvom ni dobička, a najbližjega zaklada, katerega lahko z najmanjšim trudom pridobijo, nočejo poiskati. To ne sme dalje tako ostati! Zvesto se oklenimo ravno osnovanega sadjarskega društva. Saj je udnina tudi tako majhna, da vsakdo lahko pristopi, — borih 50 kr. na leto in še za te dobi vsak ud nekoliko drevesc zastonj. Verujte mi, ne bo nam žal in za kako leto pridejo tudi za nas boljša leta.

Dostavek uredništva. Ob tej priliki naši poljedelci v kobariski dolini lahko uvidijo, kakó bore malo dobička imajo od šolskega vrta v Kobaridu, ki je eden največjih na Goriskem. Uprašamo: Kako korist imamo od tega vrta? Šolski otroci se le redko spuščajo na vrt; praktičnega pouka v kmetijstvu in sadjarstvu ne vidijo ondi prav nikakega. Čemu pa je ta šolski vrt? — Pa tudi Kobarid in okolica dobita le malo ali nič koristnega s tega — največjega šolskega vrta na Goriskem! Bog ne daj, da bi se kje drugod takó godilo, takoj bi šolske oblasti stopile na noge in zahtevale, da se šolski svet porabi za oni namen, za kateri je ustanovljen.

S Krasa, 9. oktobra. — Često se povdarja, da naš narod nima vzlic svoji nadarjenosti in žilavosti še onih pravic, katere drugi narodi v obilici uživajo, — ki mu tičejo po božjih in svetnih zakonih.

Temu niso krivi samo višji merodajni činitelji, ampak čisto narodna brezbriznost in malomarnost.

Narodnih brezbriznikov v našem narodu je mnogo, a tudi Kras ni brez njih.

Poznamo ljudij, kateri so sicer imoviti in inteligentni, a narodnost jim je pravcato peto kolo pri vozu, da si vedno rekajo: „Slovenec sem“. — Le poglej v hišo takega narodnega brezbriznika!

Vse je nekako ukrojeno v nemškem ali laškem duhu. —

Zaman iščeš v taki hiši slovenski časopis, pač pa zapaziš dunajske židovske novine in neizogibno „Triesterco“ — in se celo tržaški „Piccolo“ najde tu zavetje. Slovenska knjiga družbe sv. Mohorja sicer tiči kje, a ta je prišla v hišo le po prijaznosti gospoda župnika, ter leži leta in leta zaprašena in neprerezana v kakem pozabljenem kotu. —

Slovenskih društev še po imenu ne poznajo, kako bi jih podpirali; naše prekoristno društvo sv. C. in M. jim je španjska vas. V družini se večinoma govori „tajč“ ali dolce „si“, le poslom se zapoveduje v slovenščini, a v taki, da lahko tekmujejo z bivšo „rešpehtarjevo kuharico“.

Otroci takih narodnih malomarnežev prestopijo večinoma v tuj tabor ter v svoji pusti domišljiji vsako slovensko narodno zahtevu pozdravljajo kot napetost. Tužna nam majka!

(Nadejamo se, da takih ljudi ni veliko na Krasu in da jih bo vedno manj. G. dopisnik je imel pri tem opisovanju gotovo posamičen slučaj pred očmi. U r e d n.

— V Štanjelu je bil pred kratkim voljen županom g. Josip Fabiani po domače „Pepec z grada“. Mož je bolj laškega nego slovenskega mišljenja.

V Koprivi preložijo strm klanec pri občinskem Kalu; po načrtu se izpelje nova pot na zahodno stran Kala. Kaj pa je z uravnavo nove skladne poti mej hruševskim občinskim pašnikom in Štanjelom?

Pri davčnem uradu v Sezani nimajo vzlic ukaza finančnega vodstva še slovenskih pobotnic.

Vedno še čitamo: A conto Steuer, a saldo Steuer pro 1893.

Ravnopravnost, kje si doma!?

Tržaške novice.

(Izvirno poročilo.)

Volitve. — Tržaško okolico delimo na dva dela: v spodnjo in zgornjo. K zgornji okolici spadajo vasi: Križ, Prosek, Kontovelj, Opčine, Rane, Trebče, Padriče, Gropada in Bazovica; k spodnji pa: Barkovlje, Rojan, Sv. Ivan, Lonjer, Katinara in Škedenj. Vsa okolica deli se v 6 volilnih okrajev; zgornja voli 2 poslanca v deželni zbor, spodnja pa 4.

Jeden okoličanskih poslancev je pristaš „progressove stranke“ — poslanec Mauroner, ki je voljen v okraju Lonjer in Katinara. Drugi poslanci so Slovenci in sicer g. Goriup za vasi Križ, Prosek in Kontovelj; g. Nabergoj za Opčine, Rane, Trebče, Padriče, Gropado in Bazovico; g. Doleneč za Barkovlje in Rojan; g. dr. Sancin za Škedenj in okolico.

Dne 15. t. m. imamo zopet volitev v svetoivanskem okraju na mesto odstopivšega poslanca Nabergoja, ki je bil voljen v dveh okrajih, kakor sem že poročal v zadnjem „Primorcu“. Lah bi bilo hoteli usiliti svojega pristaša dr. Turka, ki je priprostemu ljudstvu onega okraja dokaj priljubljen in to radi tega, ker pomaga posameznikom do jedne ali druge službe in je z ljudstvom tudi zelo prijazen in prikupljiv. Ako zmaga kandidat polit. društva „Edinost“, zahvaliti se bomo morali jedino le veliki požrtovalnosti svetoivanskih rodoljubov. —

Okoličanski župani ali „capoville“. Vsaka vas v okolici ima svojega župana, ali kakor mu navadno pravijo, „capovillo“. Povsod volijo župana občinarji sami, a v tržaški okolici je to drugače, tu ni volitve. Župana imenuje magistrat sam. Da imenuje navadno take, o katerih ve, da bodo delali, kakor bo magistrat hotel, to je že samo ob sebi umevno. Tem županom daje potem magistrat letno plačo. Tak župan gotovo ne more in ne sme biti slovenski narodnjak, ker magistrat bi ga koj odstavil, ampak biti mora pokorni slu-

žabnik in zvesto izpolnjevati vse ukaze, katere mu naklada slavni tržaški magistrat, naj bode ljudstvo z njimi zadovoljno ali ne. Znano je, da magistrat neprestano na to dela, da bi poitalijančil okolico. Temu se gotovo ne morejo protiviti župani, temveč delati morajo, kakor jih on uči. No, saj pa zna naš magistrat tudi izbirati in navadno pošilja v okolico take može za župane, ki so laškega rodu in so Slovincem odkritosrčni sovražniki.

Nekdaj je tudi okolica volila svoje župane. V vsaki vasi imeli so župana, kakoršnega so sami hoteli. A tej pravici odrekli so se okoličani sami. Žalostno je, da niso uvideli že takrat, kake slabe posledice bodo za nje, kadar jim bo magistrat imenoval „capoville“!

Ljudske šole v gorenji okolici so slovenske, a otroci so prisiljeni učiti se tudi zveličavno laščino. V spodnji okolici so pa zraven slovenskih šol tudi laške — umljivo je — za slovenske otroke. Ako je v slovenskih šolah učitelj takega mišljenja, kakor magistrat, ako se mora otrok že prva leta laški učiti, tedaj bi pač ne smeli skoro okoličanskih šol slovenske imenovati, ampak bolje bi bilo, ako bi rekli: šole s slovenskim učnim jezikom, a v laškem podučevalnem duhu. Da se najdejo poleg učiteljev narodnjakov tudi taki, ki so rojeni Slovenci, a so radi kruha pristaši magistratovi, to je žalostna resnica. Pač tužna jim majka!

Lov na slovenske otroke. — Na slovenske otroke preži najbolj „Lega nazionale“, ki lovi reveže v mreže in jih potem pripravlja za „Patrio“. A zraven „Lege“ so tudi drugi ljudje po okolici, ki jedó magistratov kruh in pregovarjajo slovenske roditelje. Nekaterim pravijo, da ima otrok dobro glavo, zato mora v laške šole; drugim obljubujejo obleko, obutev itd. Mnogo in mnogo jih tako pregovorijo. Se ve, slovenskim učiteljem so vezane roke, proti vetru se je težko ustavljati, učitelj-narodnjak mora molčati, ako noče, da bi ga magistrat ne izpustil iz službe; učitelji magistratovega mišljenja delajo kar hočejo, deležni so potem vsih dobrot, katere deli za plačilo takim možem! —

Učitelji v okolici so tudi pod oblastjo tržaškega magistrata. Imenuje jih magistrat, on jih prestavlja, plačuje jih tudi on. Kako se more goditi okoličanskim učiteljem, mislimo si lahko. Ako hočejo, da se jim dobro godi, delati morajo tako, kakor jim veleva magistrat. Magistrat hoče poitalijančiti okolico in tako morajo delati tudi učitelji. Ako pa hoče biti učitelj odločen narodnjak, tedaj je izgubljen, tedaj gorje njemu, ker magistrat ima v rokah moč. Kake učitelje imamo v okolici pri takih razmerah, misli si lahko vsakdo. Res, nekoliko je pravih narodnjakov, a zvezane so jim roke, mirni morajo biti, ako nočejo, da bi ne prišli ob kruh. A zraven teh imamo tudi take, ki slepo služijo magistratu, dasi jih je redilo slovensko mleko, katerim je najvzvišenejši vzor groš, ne ozirajoč se na tužno nam slovensko domovino.

Slovinci v mestu. — Slovinci v mestu je mnogo, več jih je nego si mislimo. Šol slovenskih nimamo. Slovenska je jedino

tista, katero nam vzdržuje družba sv. C. in M. Mnogo let že prosimo, da bi nam magistrat vzdrževal to šolo, a zaman. S časom bodo vendar morali uslišati opravičene naše želje. Ako pa bomo s tako šolo povsem zadovoljni, pokaže prihodnost. Jaz dvomim, ker magistrat bo že znal take učitelje izbrati, kateri bodo „prav njemu“. —

Tudi v „tužni“ Istri imeli bodo volitve, namreč občinske v Poreču in sicer v ponedeljek. Znano je, kakih sredstev se poslužujejo istrski Lah bi za časa volitev. Slovan v Istri ustaja, pomlajen in navdušen za sveto narodno stvar gre v boj, bodočnost je njegova! S pravičnimi sredstvi in po poštenem potu ne pridejo Lah do zmage. Zato pa se gode našemu istrskemu Slovanu vnebovpijoče krivice. — Kaj se godi vse našemu trpinu, priča nam odprto pismo neustrašenega našega dr. Matke Laginja, državnega poslanca. To pismo poslal je slovanskim volilem v Poreč, v katerem jih pozivlja, naj se to pot ne udeležè volitve, naj ne poljubljajo palice, s katero jih pretepajo, ker volilne liste sestavljene so krivično, mnogo je vpisanih, ki nimajo volilne pravice, a mnogo naših je izpuščenih. —

Istran gre na dan! — to vé že ves svet. Za državnozbornskih volitev boriti se je moral naš trpin proti Lahom in vladi. Vlada in Lah delali so za laškega kandidata, a brezuspešno, Slovan je zmagal! — Naj nam bode to zadnje v posnemanje in prepričanje: kjer je narodna zavest, tam ni treba klečplastva, ni treba nikake milosti, temveč zanesimo se na svojo moč, — kajti žilav je naš rod, ki se ne vstraši vsake sape. —

Vinska letina v Istri. — Kakor pri nas takó imajo tudi v Istri prav obilno vinsko letino; grozdja je ponekod toliko, da nimajo dosti posod zanj. Grozdje prodajajo za vsako ceno. Razni vinski kupci in vinogradniki iz drugih krajev, tudi z Goriškega, hodijo v Istro po grozdje, katero vozijo domov in tam mastijo. Pretekli teden kupil ga je nekdo iz Kormina v Kopru dva vagona po 5 gld. kvintal. —

Zabilježiti nam je bridko izgubo, ki je zadela istrske Lahone. „L'Istria“ ali kakor jo dična „Naša Sloga“ nazivlje: „Istrska Baba“, nehala je izhajati. Ta list je bil jeden najzagrizenejših. Naj le počiva, a na vesti naj ima tisto sovraštvo, katero je gojila do istrskih Slovanov!

Donesek k jednakopravnosti. — Na morskem pobrezju pribili so tablice, ki nazzanjajo prihod in odhod parobrodov. Največ popotnikov je Slovanov. Človek bi si moral misliti, da bodo napisali na tablicah tudi v slovanskem jeziku. A ne! Samo v laškem in nemškem jeziku so! Zakaj pa v nemškem, ko je vendar malo nemških popotnikov? Pač, s Slovani že delajo, da se mora kar Bogu usmiliti. Ti nemški napis spominjajo me na nekega Slovenca ki je hotel s tem povedati, da je „pravi“ Slovenec, da je napravil sredi table velik napis: „Schuhmacher“ — a z malimi črkami na strani tudi: „čevljar“ in: „calzolajo“. — In kako naj nas drugi spostujejo, ako sami sebe zaničujemo?

Laško vino. — Dasi se mi srce nasmehlja, ako mi je dana prilika, da pokusim kozarec dobrega vina, dasi se mi skisa obraz, ako sem prisiljen po jedi k škafu — vender ne morem spraviti laškega vina niti jeden kozarec v sé. Preveč se držim gesla: „Svoji k svojim“ — zato pa tudi nisem še dal niti beliča za laško vino, temveč darovali so mi v neki družini kozarec belega, v drugi družini pa kozarec črnega laškega vina. Kedor s srcem kaj daruje, gotovo dá kaj dobrega. A belo in črno laško vino mi ni šlo in to radi čudnega okusa. Izpil sem jedva pol kozarca, a imel sem ga že polno glavo; in tisti čudni okus držal se me je še dolgo časa. —

Kakor se je meni godilo, godilo se je tudi drugim. Kedor je navajen na kozarec dobrega istrana, terana, brica ali vipavca, ta gotovo ne more piti laškega vina. Laško vino se ne bode nikdar udomačilo pri takih ljudeh, ki zmerno pijejo, — pijejo tako, da jim vino koristi. — A zraven teh ljudij je mnogo takih, ki pijejo jedino le radi tega, da se upijani; taki ljudje — takozvani pijanci — gotovo ne izbirajo po okusu, temveč pijejo rajše tako vino, katero jih hitro upijani. —

Kakor gobe po dežju rasejo tu v Trstu gostilnice, kjer točijo laško vino. V njih vidiš vse polno revnih ljudij. Ti so gotovo zadovoljni z vinsko pogodbo z Italijo.

Avstrijskim slovanskim poslancem, ki so glasovali za pogodbo, odpustiti ne bomo mogli nikdar. Ne le, da so s to pogodbo škodovali našim posestnikom, ne le, da so pripomogli neposredno k večjemu pijančevanju nižjim človeškim slojem — škodovali so nam tudi v političnem zmislu. Z vinsko pogodbo prišlo je vse polno lačnih Lahov iz Italije in ti jemljejo našincem kruh — a zraven tega krepijo tu ob meji laški živelj. — Mi zdihujemo, da je Slovencev vedno manj in da se Lahi množé. Kaj čuda, ako imamo tako kratkovidne zastopnike, ki pod krinko „trozveze“ uničujejo lastni rod!

Motenje vere. — Te dni bila je obravnava proti trem tržaškim ptičkom, a ker niso zadoščale še štiri priče, prenesli so obravnava na poznejši čas, da zaslišijo še nove priče. Zatoženi so Bazzanella, Allich in Rascovich, ker so metali v Podgorju kamenje v cerkev, razbili steklo okoli podobe Mat. Božje in so napolnili nabiralnico za darove s kamenjem in peskom. Take sadove rodi lahonska novodobna kultura! —

Dobrote, katere deli magistrat okolici, so v resnici velike. O tem se prepričamo lahko pri vinu. Denimo, da pridelal okoličan 1 hektoliter vina. Od tega hektolitra mora plačati 3 gld. 40 novč. državi kot užitninski davek in 4 goldinarje magistratu kot občinsko doklado. Ako bi hotel to vino na drobno doma razprodati, plačati mora magistratu še 2 gld. od tega hektolitra. Od jednega hektolitra plača torej državi in magistratu celih 9 gld. 40 novč.! — Kaj čuda, ako toži naš trpin o slabih časih? Ako mu toča grozdje uniči, nima nič, ako je pa dobra vinska letina, tedaj mora pa toliko od vina plačevati, da mu zopet ostane le prazen nič. Suša mu je letos uničila skoro vse pridelke, jedini

up mu je grozdje. Ako je prisiljen od vsakega hektolitra toliko plačati, kako naj živi, ne da bi zagazil v dolgove?

Kaj bo? — Kedor premišluje o razmerah v okolici, pač se mora v nekem svetem strahu vprašati: Kaj bo z našo slovensko okolico? — Lahi imajo vsa sredstva na razpolago, s katerimi skoro brez truda jemljejo Slovence tla. Šole imajo v rokah, sploh, oni so gospodarji povsod. Več ali manj je navezan okoličan na mesto. Koliko časa se bo še vzdrževal, koliko časa bo še trajalo, predno ga Lahi poitalijančijo? — Bremena so grozna, katera naklada magistrat na uboga okoličanska ramena. Koliko bi mogli pripomoči revežu, da bi se nam ne poitalijančil? Kako bi mu mogli pomagati, da bi bilo breme lažje, da bi manj plačeval? — Za vse to je jedina pomoč v tem, ako bi bila okolica samostojna. Ako dosežejo okoličani samostojnost okolice, tedaj niso za Slovence več izgubljeni, tedaj bi bile vse občinske doklade mnogo manjše. Ako bi okolica sama opravljala vse občinske posle, tedaj bi zasijalo blagostanje tudi pri našem trpinu-slov. okoličanu. — Kedor pozna okoličanske razmere, kedor ve, s kako silo hočejo zatreči Lahi slovensko narodnost v okolici in v mestu, ta mora pač priznati, kakó hud je boj, ki ga bijejo slovenski narodnjaki z nasprotnikom. Kaj čuda tedaj, ako prihajajo toliko in tolikokrat iz Trsta žalostni klici, naj se vender neha smrtonosni bratovski boj na Kranjskem in naj prihite raje naši bratje nam na pomoč, ker si stečejo mnogo večjih zaslug za tužno nam Slovenijo.

In že zopet! — 26 mizarjev odpustili so minoli teden iz Lloydovega arsenala, med katerimi je večinoma naših ljudij. — Rekli s'no že, da ima Lloyd od vlade veliko denarno podporo. Menda bi vender lahko vlada toliko storila, da bi ne naročal Lloyd ladij v inozemstvu, kakor dela sedaj. Zakaj izpuščajo iz službe pa ravno našince? Kaj smejo s Slovani v Avstriji res delati vse, kar se jim zljubi?!

Tržaška posojilnica in hranilnica imela je meseca septembra 13.680.93 gld. skupnega prometa. Število zadrušnikov lepó narašča. Da bi pristopili, komur je le mogoče, k temu prevažnemu zavodn. — V Trstu je večinoma slovenskih poslov in delavcev. Ti si prislužijo marsikak goldinarček. Recimo, da pride služiti dekle v mesto. Vsak mesec nese lahko kako svotico v hranilnico; po več letih narasejo jej lahko te svotice do lepe svote — in povrne se lahko z lepo doto domov. Da bi se začela v to primerna agitacija!

Znamenje časa je gotovo zemljevid Italije na magistratu. Ta zemljevid je obešen na steni neke sobe, v katere prihaja mnogo ljudij. Na tem zemljevidu narisana je Italija, a meja jej ni taka, kakoršna je v resnici, ampak k Italiji spadajo še dežele južna Tirolska, Primorska in Dalmacija z vsemi otoki.

Slisal sem, da imajo v Italiji skoro samo take zemljevide celó v šolah. Znano je, da Lahi koperné po „neodrešenih“ deželah; tudi

naši Lahončki bodo še-le tedaj srečni, ko bodo združene te dežele z Italijo. In sedaj, čudi se svet, tak zemljevid je na magistratu razobešen, javno nam kaže, da mi spadamo pod Italijo. — Ako je to prav vladi — ne vemo; ako je to prav Slovincem,..... molčimo,..... saj..... Italijanski poslanec rekel je na Dunaju presvitlemu cesarju pred mestnimi volitvami: „Nove volitve v Trstu bodo pravi izraz patrijotičnega čuta tržaškega prebivalstva“. — Tako pravimo tudi mi, samo malo drugače.

Avstrija = Avstrija. — V Trstu imamo neko društvo, katero se je krstilo z imenom „Avstrija“. O tem društvu pravijo, da je patrijotično, kajti v njem se goji ljubezen do Avstrije in vladarja. Kakor vidiš v državi Avstriji vse narode drug poleg drugega, tako je tudi v društvu „Avstriji“. Poslovni jezik v tem društvu je laški, kar je samo ob sebi umevno, kakor v državi Avstriji nemški.

Pred nekoliko dnevi pripetil se je nastopni dogodek:

Po veselici zbrali so se okoli dolge mize člani „Avstrije“, da bi pri kozarcu vina še bolj proslavili konec veselice. Imeli so se prav dobro in bili so židane volje. Med njimi je bil tudi jeden prvih odbornikov tega društva. Le-ta vstane in začne smešiti slovenske okoličane in nas Slovence. Slučajno je bil navzoč tudi neki Slovenec. Ko sliši in vidi, na kak način zaničuje jeden prvih odbornikov Slovence, vstane in pové dotičniku v obraz, kar je zaslužil.

Vsakdo si bode mislil, da so gotovo kaznovali dotičnega odbornika, ki je žalil Slovence. A bilo je drugače. Izključiti so hoteli — — — ne odbornika, ampak Slovenca, ki ni hotel dopustiti, da bi nas zaničevali in smešili. — Pač Avstrija = Avstrija.

Ostala Slovenija

Kranjsko. — V Cerknici ustanovljena je poleg sodišča tudi davkarija. Za notarja v Cerknico je prišel naš rojak g. Ignacij Gruntar iz Kobarida.

— V Postojni se je vršil volilni shod, ki je na mesto unmrlega deželnega poslanca g. Hinka Kavčiča proglasil g. Jurija Kraigherja iz Huš.

— V Ljubljani se je oglasilo za prvi tečaj ženskega učiteljskega toliko kandidatinj, da vseh niso mogli niti sprejeti, ker ni bilo dosti prostora. — Na tem zavodu bo v kratkem imenovan novi ravnatelj; Nemci bi radi videli, da bi bil imenovan hud nasprotnik Slovencev, neki Linhart. V Avstriji je vse mogoče, zakaj bi to ne bilo?

— V Domžalah ustanovili so bralno društvo, ki je priredilo v nedeljo lepo veselico; iz Ljubljane udeležilo se je mnogo gostov.

— „Slovenski Narod“ nabral je že nad 4500 kron za prekornostno družbo sv. C. in M. in to v času od 17. maja do 1. oktobra.

— V Kranju je začela mestna hranilnica prav lepó napredovati. — Blizu Kranja je železniški vlak povozil kravo.

— Novo posojilnico so ustanovili za loški sodnijski okraj ter za občine Planina, Cirknica, Laški potok in Draga.

— Novo pošto so dobili v Knežaku v postojinskem okraju.

— V črnomeljškem okraju nastale so med otroci osepnice, a doslej niso posebno hude.

S Koroškega. (Letina. — Nove podružnice sv. Cirila in Metoda). Spomladi smo se bali slabega leta, ker je suša jako pritiskala. Sena se je res malo pridelalo in vsled tega so padle cene goveje živine, ker se je vsakdo hotel živine iznebiti.

Potem se je pa vreme obrnilo na bolje, tako da smo se vsega dovolj pridelali. rži, koruze, ajde, pšenice, krompirja itd. Tudi sadja je precej. Srečni smo, da nam je slana pustila ajdo pri miru. Glavni živež dajete na Koroškem rž in ajda, prva je kruh, druga za žgance, kateri se po leti s surovim ali kuhanim maslom, po zimi pa tudi s špehom belijo. Da ima Korošec le kruh in žgance in nekaj zabele, je pa na trdnem. Pšenice tukaj malo pridelamo, pa tudi malo povzijemo, kajti kmečki ljudje jedó beli kruh samo o velikih praznikih. Ljudje so že tako vajeni, in črni (rženi) kruh jim še bolj takne. Vinogradov je tukaj tako malo, da skoro ni vredno o njih govoriti; letos pa ne bo prav nikakega vina, ker ga je slana vzela Žitarsko vino, ki se prideluje v globasnici in Št. Lipšu, je sicer kislo, pa zelo zdravo za želodec; zato ima zmerom lepo ceno. Sadnega mošta bo precej veliko, kajti sadjarstvo se povzdiguje, pa malo je upanja, da bi z moštom pregnali nesrečno žganje, kajti v nekaterih krajih so hlapci že tako vajeni žganju, da se pri hiši ne ostanejo, če ga ne dobijo vsaki dan za malico; in če bi jim kmet mošt ponujal namesto žganja, ga nočejo piti. Delavci, ki so žganju vajeni, pijejo ga čez mero tudi ob nedeljah; taki vse zapravijo, prezgodaj oslabijo in na starost niso za drugo, ko za beračenje, ljudem v nadlego in občinam v škodo. Dobra beseda pri žganjarju nič ne izdá; žganjepitje bi mogla odpraviti samo vlada z ojstrimi naredbami; pred vsem bi se moralo prepovedati kuhanje in uvažanje špirta, kterega največ naredijo ogerski židje ter si s tem žepe polnijo. Kar je pa židom v korist, se pri nas ne odpravi, zato tudi ni upanja, da bi se zabranilo ostrupljanje ljudstva s špiritom.

— Slišali ste, koliko so si velikovski Germani prizadjali, da bi zabranili ustanovitev podružnice sv. Cirila in Metoda za Velikovec in okolico.

Pregovorili so vseh 35 krčmarjev v mestu, da nihče ni dal prostora za osnovalni shod. Potem so zbobnali v Velikovec „ortsgruppentag“ nemškega šulferajna, kjer se je mnogo prazne slame zmlatilo. Slovenci se pa ne dajo oplasiti in so kmalo potem ustanovili podružnico sv. Cirila in Metoda. Upamo, da se bo ukljub vsem oviram ustanovila tudi toliko potrebna slovenska šola. — Tudi v Tinjah se bojda pogovarjajo, da bi naredili

tako podružnico. Le srčno na delo! Može iz Slovenjega Šmihela in bližnjih krajev bojo že pomagali! — Samo v železni Kapli se nihče ne gane; tam nemajo ne šolske podružnice, ne posojilnice. Če kak kmet denar potrebuje, mora se potruditi v Doberlo ves ali pa v Šmihel, ali pa mora pomoči iskati pri nemški posojilnici v železni Kapli. Čas bi že bil, da se tudi v Kapli kaj stori. Ali bi ne mogli jezerski korenjaki nekoliko podregati?

S Koroškega. (Kako se Slovenci spridijo.) — Naša mesta v slovenski Koroški so nemška, večinoma tudi trgi in večje vasi. Ni pa misliti, da so ti „Nemci“ v resnici nemške krvi, ampak po večini so ponemčeni Slovenci. Na pr. v Celovec dohaja zmirom dosti Slovencev, ki se tu naselijo kot posli, branjevci, gostilničarji, mali trgovci itd. Ko bi vsi ti ljudje ostali Slovenci, moralo bi mesto v kratkih letih postati slovensko. Pa kaj, ko se vsi ponemčijo! To ponemčevanje se vrši prav temeljito, ker na nemoralen način najložje Slovence uničiš, ako ga prej spridiš! Kedar se Slovenec naseli v mestu, nauči se, kakor znano, hitro nemščine. Liberalci (kakor tukaj imenujemo brezverce) ne silijo Slovence, da bi svojo narodnost zatajili; ako ne štejem pičlega števila od časnikov razgretih in podpihanih fanatikov, je velika večina Koroških meščanov v narodnem oziru vstrpljiva (tolerantna): njihov govor je: „naj bo človek Nemeč ali Slovenec, da je le pošten, — ali pa: „Slovenec mora tudi živeti.“ — Ukljub tej tolerantnosti pa v mestu došle Slovence vendar potujčujejo. Kako? Začnejo mu razkladati svoje brezverske ali vsaj protikatoliške nazore, večidel držeč se protestantske sege, da naj vsak veruje, kar hoče. Gledé moralnosti ali nevarnosti imajo jako kosmato veš. Poslom se posmehujejo, nihče se ne posti, razun v duhovskih hišah, ljudje pravijo, da tega ni Bog zapovedal, ampak le duhovniki. Za božjo službo se malo zmenijo, ako jo ob nedeljah zamudijo, jih vest za to nič ne peče. Šesti božji zapovedi se smejejo in pravijo, da mora človek življenje uživati, dokler je mlad. Tudi sedme ni treba tako natančno spolnovati; kdor more, naj slepari, da si kaj pridobi, le toliko mora paziti, da se ne vjame v mreže paragrafov. Ako se v mesto došli Slovenec takih nazorov nasrka, je za nas že zgubljen. Nihče ga ne sili, svojo narodnost zatajiti, pa on to sam rad stori. Če ga obiščejo njegovi pošteni slovenski sorodniki z dežele, zdijo se mu strašno dolgočasni, kajti vpričo njih se še sramujejo kvantati ali pa zoper vero kaj govoriti. Ker mu pa taki pogovori najboljše ugajajo, gleda, da zlahtnike kmalu spet odpravi, da pride spet v svojo „veselo“ družbo, kjer se sme vse govoriti. Njegovi tovarši so mu že vtepli v glavo, da so Slovenci „neumni tepci“, ker se pusté od duhovnikov za nos voditi, samega sebe pa ima za modrega, ker se je otrešel vere svojih očetov. Takó se zgodi, da mu je družina še nepokvarjenih Slovencev neljuba, raje se zabava v nemško govorečih, brezversko mislečih krogih, tako nazadnje slovensčino pozabi, komaj jo še za silo govori, on je postal — liberalen Nemeč! S svojimi otroci govori

vedno le nemško, na ulicah in v šoli tudi ne slišijo drugega ko nemško, tako se tedaj ni čuditi, da je zarod takega Slovence popolnoma nemški in se jezi, če mu kdo očita slovensko pokoljenje.

Zoper to žalostno prikazen ne vem drugega pomočka, kakor skrbeti za to, da se med Slovenci, ki se v mesto preselijo, ohrani katoliška zvestost in krščanska sega. V Celovec bi dobro bilo, ko bi Slovenci imeli svojo cerkev in svojega duhovnika, kateri bi Slovence zbiral, jih spovedoval, jim slovensko pridigoval in slovenske litanije opravljal. Tako bi Slovenci ostali bolj skupej, bi se med seboj seznanili in drug drugemu tovaršijo delali, nemške brezverske družine pa pri miru pustili in se jih izogibali. Naj bi rodoljubi ta nasvet premislili!

Štajersko. — Južno-Štajerska posojilnica v Celju je imela v prvi polovici leta 848,582 gld. prometa! Tak napredek mladega slovenskega zavoda mora veseliti vsakega Slovence.

— V Vojniku so 1. t. m. blagoslovili novo cerkvico sv. Tomaža.

— V Žalcu, prijaznem narodnem trgu pri Celju, imeli so 24. sept. konjske dirke, katerih se je udeležilo 19 dirkalcev.

— V brežkem okraju imajo dva zdravnika, ki pa takó malo razumeta slovensčino, da se ne moreta sporazumeti z bolniki; zato kličejo ljudje raje zdravnike iz sosesčine.

— Povodnji so imeli tudi na južnem Štajerskem, zlasti na Vranskem in na oznožju Pohorja.

— V Mariboru je hotela družba sv. Cirila in Metoda ustanoviti otroški vrt, a delni šolski svet tega ni dovolil, češ, da tak zavod v Mariboru ni potreben. Tako se godi nam Slovincem v Avstriji! Zdaj že tujeji določujejo, kaj nam je potrebno in kaj ne!

— V Žalcu so slovesno praznovali 25-letnico žalskega taborja, ki je bil 6. sept. 1868. leta.

Slovenci v Ameriki imeli so doslej svoje glasilo v glavnem mestu države Minnesota v Tovru. „Amerikanski Slovenec“ je našim čitateljem že dobro znan, ker smo imeli večkrat priliko, govoriti o njem. Te dni smo prejeli pa prvo številko drugega slovenskega tednika v Ameriki: izhaja v Novem Jorku in se imenuje „Glas Naroda — list slovenskih delavcev v Ameriki“. Založniki so gg. Anton Lokar, Jos. Rems in Fran Sakser. „Glas Naroda“ izhaja vsako sredo v velikosti „Amerikanskega Slovence“. Do konca leta stane za Evropo 2 gld. — Prva številka je kaj previdno urejena in ako bo list takó nadaljeval, nadejamo se, da si pridobi trdnih tal v novi in stari domovini. Naslov: „Glas Naroda“ — 436 E. 72 ud. St. New York City.

Družba sv. Mohorja začne razpošiljati knjige v drugi polovici tega meseca. Najprej jih letos dobe udje v krški škofiji, potem v lavantinski, goriški, videmski, tržaški, zagrebški, senjski, poreški, sekovski, soboteljski in h koncu v ljubljanski.

Iz Gorice prihajajo v nekaterih zunanjih listih, kakor v „Deutsches Volksblattu“, v „Agramer Tagblattu“ in včasih tudi v „Slov. Narodu“, dopisi, ki se bavijo z našimi narodnimi in političnimi odnosi. Tudi v „Agramer Tagblattu“ od sobote čitali smo tak dopis, o katerem je dejal „Slov. Narod“, da je v njem „zbranega toliko gradiva, da bodo naši poslanci lahko prav korenito osvetlili neznosne razmere v Gorici in okolici in ob enem karakterizovali delovanje raznih ondotnih političnih in sodnih funkcionarjev“.

„Slov. Narod“ se je prenaljil v svoji sodbi, kajti naši poslanci bi korenito pogoreli, ako bi začeli slikati naše odnose po načinu omenjenega dopisnika, ki ni niti jednega od vseh navajanih slučajev opisal takó, kakoršni so v resnici. Ne vemo, kdo dopisuje iz Gorice imenovanim listom, toda reči moramo, da slovenski krogi v Gorici niso prav nič zadovoljni s takim načinom pisanja. Mi imamo toliko resničnih dogodkov in utemeljenih pritožb, da nam ni treba zapisati ne ene pretirane ali neresnične besede, nikakoršne smeje sodbe, kakoršnih nikdar ne moremo utemeljiti ali dokazati. Kdor dopisuje rečenim listom, ne pozna zadostno odnose, katere opisuje — zato pa našej stvari veliko več škoduje nego koristi. O vseh opisovanih odnoseh dá se še veliko ostreje pisati nego delajo to rečeni dopisniki (ali dopisnik) in to s tem, da se primejo marsikaki krogi s čisto in suho resnico od prave strani, na kar se ne morejo takó lahko braniti. Proti pretiranam ali očitno neresničnim trditvam pa se prav lahko branijo — in naša beseda zgublja vero in ugled uprav tam, kjer bi se morali na njo ozirati. Zató, prosimo, previdnosti in pozornosti!

Konečno naj povemo še to, da od tiste strani, ki hoče prodajati edino pravo „slovensko narodno poštenost“, so hodili k goriški policiji tožiti našega urednika, da je on tisti, . . . ki pošilja vse te dopise v tuje liste, ker se — v svojih ne upa takó očitno govoriti.

To je najskrajnejša podlost, kar smo jih kdaj doživeli! In taki ljudje hoté uganjati še važno politično nalogo na Gorškem!

Od slovensko-nemške meje.

Naj reče kdo kar hoče, toda resnica vsekako je, da Slovenci še vse premalo poznamo svojo domovino. Knjig ki bi jo nam predočevale v podobi in besedi, nimamo, potujemo tudi ne radi, ali pa se ne brigamo dosti za posebnosti svoje domovine, matere Slovenije. To pa je velika napaka. Če hočemo n. pr. koga radi imeti, moramo ga pred vsem dobro poznati, vsled česar je moči trditi, da še le po dobrih, temeljnih zgodovinskih, zemljepisnih in narodopisnih knjigah navzamemo se v najboljnejši meri prave ljubezni do domovine.

Nič čudnega torej ni, da radi segamo po takih knjigah, ki vstrežajo temu namenu, dasiravno so pisane v tujem duhu in na tujem jeziku. Kaj hočemo, ker domačih ni in tudi pisateljev ni, ki bi jih napisali! Oprosté naj mi torej spošt. čitatelji da si usojam

obrniti pozornost na jedno tako knjigo, ki je zagledala letos v Celovcu beli dan. Naslov ji je: „Das Bacherengebirge. Eine monografische Studie mit besonderer Berücksichtigung der Forst- und Jagdwirtschaft und Touristik von Carl Hiltl“. Z dvema zemljevidoma. (Dobiti je pri pisatelju v Freibachu na Koroškem).

O tej knjigi bi se dalo mnogo povedati; toda tukaj ni mesto za kritiko. Z veliko ljubeznijo do predmeta opisuje pisatelj zgodovino, zemljo in prebivalce „košatega“ Pohorja, ne zmené se za to, da to opisovanje na mnogih mestih ne more prijati Slovincu. Že trditev sama, da je to nekak „Urdeutscher Boden“ in so Slovenci le pritepenci, poda Slovincu dovolj luči, da spozna vrednost te knjige v narodopisnem oziru. Da meri na potujčenje, spričuje najboljše veselje, katero izraža pisatelj, če se mu je posrečilo, zaslediti v kakem trgu ali vasi precej Nemcev. Kot v spodbudo, naj Nemci ne odnehajo od zadanega smotra, nahajamo v knjigi trditev, da severno Pohorje kaže že obilne sledove nemškega upliva, češ, da so prebivalci tukaj dokaj bolj izobraženi od drugih, ker razumejo in govoré oba deželna jezika. Toda še več družega je, kar Slovincu ne more biti všeč. Nasprotno je treba priznati, da hrani knjiga v sebi bogato zalogo statističnih podatkov, katere bi jedva bil zmožen nabrati pisatelj Slovinc in katere delajo to knjigo neobhodno potrebno vsakemu, posebno pisatelju, ki bi hotel pisati o Slovencih in njih razmerah na Štajerskem.

Za nas Slovence imata največjo ceno zemljevida in dodatek. Iz poslednjega razvidimo, da spada Pohorje pod tri okrajna glavarstva, namreč mariborsko, celjsko in slovenjegraško; sodnijskih okrajev pa je 5, namreč: mariborski, slovenjebistriški, konjiški, mahrenberški in slovenograški. Že dvoje krajnih imen: „Slovenska — Bistrica“ in „Slovenjigradec“, glasno priča, da njuni pričetniki niso bili Germani, niti Kelti ali Rimljani. Vseh občin na Pohorju naštejemo 117; škoda, da ni pridejano tudi število prebivalcev. Pač pa sledi izpisek iz katastra, koliko ima vsaka občina gozda, njiv, travnikov, vrtov, vinogradov in pašnikov, kakor tudi, koliko plačuje davka, oziroma koliko znaša njen čisti dohodek. Mariborski okraj ima po tej razporedbi 31.766 oralov gozda, 6118 or. njiv, 4522 or. travnikov, 544 or. vrtov, 1039½ or. vinogradov 2924 oralov pašnikov. Slovenjebistriški: 14.281 or. gozda, 5428 or. njiv, 4899 or. vrtov, 752 or. vinogradov in 1714 or. pašnikov. Celjski, ozir. konjiški: 24.885 or. gozda, 6677 or. njiv, 4667 travnikov, 234 or. vrtov, 745 or. vinogradov in 2179½ or. pašnikov. Slovenjegraški: 12.580 or. gozda, 4131 or. njiv, 3233 or. travnikov 270 or. vrtov, 1 or. vinogradov, 3707½ or. pašnikov. Marnberški okraj pa: 16.674 or. gozda, 3271 njiv, 2096 travnikov, 172½ or. vrtov — 1064 vinogradov in 5772 or. pašnikov. Skupaj nabajamo torej na Pohorju 100.188 or. gozda, 25.626 or. njiv, 19.419 or. travnikov, 1843 or. vrtov, 2538½ or. vinogradov, 16.296½ or. pašnikov t. j. 166.213½ or. plodono in 3879 or. neplodne zemlje.

Ta zemlja ima dajati čistega dohodka v okraju mariborskem: 152.222 gld. 52 kr., v slovenjebistriškem 115.064 gld. 09 kr., v konjiškem 78.508 gld. 58 kr.; v slovenograškem 55.434 gld. 06 kr., v marnberškem pa 40.363 gld. 12 kr.; skupaj torej 440.592 gld. 37 kr., ali približno pol milijona na leto. Iz tega je pač razvidno, da Pohorje s svojimi 12 štirj. miljami je in ostane dični biser v vencu splošne domovine Slovenije.

Ker ima više napominjana knjiga pred vsem namen: odkriti lepoto prirode tega kosa slovenske zemlje ter privabiti semkaj hribolazce (nemara celó iz rajha), si ne moremo kaj, nego opozoriti slavno slovensko planinsko društvo v Ljubljani, da pri svojih izletih tudi ono ne pozabi „košatega“ Pohorja in da pride često semkaj obodrovati slovenske gorjance v boju z germanizmom, kateri sili preko Pohorja vedno dalje proti jugu. Pohorje je sicer dobra prirodna trdnjava, pa žal, da se že tú in tam močno maja. Vsem pravim domoljubom in zlasti pisateljem slovenskim pa bodi prva skrb, da posveté svoje moči kolikor največ opisu slovenske zemlje in zgodovine, da bomo imeli Slovenci tudi v svojem jeziku nekaj, na kar bomo lahko ponosni. Zrno do zrna pogača, kamen do kamena — palača.

Petrovič.

Razgled po svetu.

Avstrijske novice. — Na Dunaju so hoteli nekateri slovenski velikošolci ustanoviti dijaško društvo, katero so imenovali „Danica“. Toda namestništvo ni hotelo potrditi pravil, ker je društvo proglasilo slovenščino za svoj poslovni jezik, a dunajske oblasti nimajo vedno na razpolago slovenščine zmožnih organov, vsled česar bi ne mogle društva dovoljno nadzorovati. Ustanovni odbor se je pritožil na ministerstvo, ki je pa potrdilo namestniški odlok in — čujte! — še dostavilo, da je smatrati belo-modro-rdeči trak, kateri bi društveniki nosili, zaradi „demonstrativnega pomena“ za nedopusten.

S takim odlokom počastil nas je grof Taaffa! Belo-modro-rdeči trak je postal nakrat demonstrativen; belo-modro-rdeča zastava kranjska je torej demonstrativna?! — Upamo, da naši gg. poslanci odločno nastopijo v obrambo naše narodne trobojnice! Grof Taaffe pričel je nevarno igro, pričel je že z očitnim zaničevanjem tega, kar je slovenskemu narodu dragocena svetinja! Komur je naša trobojnica demonstrativna, ta bo zaman pričakoval, da bomo Slovenci razobešali kake druge zastave namesto nje!

— Na Moravskem so dobili za namestnika levčarja barona Spensa-Booden. Čehi ga ne morejo biti veseli, ker niti češkega jezika ne zna in je vseskozi nemškega mišljenja in srca.

— Mladočeški poslanci izdali so proti izjemnemu stanju oklic na narod v 200.000 iztisih; tiskali so ga v Lipsiji in v Budimpešti, ker niso hoteli dati državnemu pravniku veselja, da bi ga zaplenil še predno bi en sam iztis prišel med narod. Iz Lipsije in Budimpešte so ga izpočetka svobodno razpošiljali v križnih zavitkih, a potem ko ga je policija zaplenila, razpošiljajo ga v zaprtih

pismih. — Oklic je takó oster, da ga v Avstriji ni mogel ponatisniti noben list. Narod češki doživel je hude dneve, toda znal jih bo vredno prestati.

— Novi vojni minister Kriegshauer se je Madjarom hudo zameril, ker je v nemškem pisnu izjavil svoje sožalje zaradi smrti podpredsednika poslanske zbornice. Madjarski listi ostro bičajo tako ministrovo „predrznost“. Takó občutljivi so Madjari v svojem narodnostnem čustvu!

— Dunajski „Fremdenblatt“, ki je glasilo zunanjega ministerstva, začel je ostro pisati proti Srbiji, češ, da podpira srbske agitacije v Bosni in Hercegovini. Iz pisave tega lista se vidi, da so veljavni dunajski krogi jako razdraženi proti Srbiji.

— Redarstvo na Češkem ima zdaj polne roke dela; zapor sledi za zaporom, tožba na tožbo. Mnogo upljivih Čehov je že pod ključem. — Vlada naj pazi, kaj dela; s silo se ne pridobivajo srca narodov!

— Splošna volilna pravica je ena glavnih zahtev delavskega stanu. Teden za tednom vrše se premnogi delavski shodi, ki zahtevajo tako pravico. V nedeljo večer bilo je na Dmaju 16 takih shodov, ki so se dovršili v največjem redu, da redarstvo ni dobilo niti najmanjšega povoda, segati vmes. — Na Beli Gori pri Brnu se je tudi vršil shod, katerega se je udeležilo 5000 socialistov, ki so soglasno sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo splošno volilno pravico. — Delavci se zavedajo svoje moči in svojega števila!

Hrvaško. — Hrvaški ban poseti slavnega vladiko Štrosmajerja. Ta važna novica vzbudila je veliko presenečenje v političnem svetu, kajti znano je, da ban Khuen-Hedervary je velik nasprotnik Štrosmajerjev. In vendar pojde v Djakovo! Po kaj? Mnogi listi menijo, da pojde prosit miru in dogovarjat se zaradi imenovanja zagrebskega nadškofa. — Hrvaški listi ne pripisujejo temu dogodku nikake važnosti.

— Za „Starčevićev dom“ bratje Hrvatje pridno nabirajo in zlagajo radodarne doneske. V dobi enega dobrega leta nabrali so okoli 40.000 gld. Vrh tega pošiljajo iz Hrvaške obilo doneskov tudi za „Družbo sv. Cirila in Metoda v Istri“.

— (Prvaki zjedinjene hrvatske opozicije). V knjigarni „Dioničke tiskare“ v Zagrebu razstavljene so slike prvakov zjedinjene opozicije, to je 11 najljubljenjših mož in borilcev za prava hrvatskega naroda. Biskup Strossmayer in dr. Anton Starčević stiskata si na sliki roki, na levi sta Mazzura in dr. Amruš, na desni Fran Folnegović in dr. Boroša, v drugem redu v sredini dr. Š Bresztyenszky, na levi dr. Rački in Smičiklas, na desni Evg. Kumičić in dr. Frank. Cena slike je nizka, da si jo nabavi lahko vsaka rodoljubna hrvatska in slovenska hiša. Sama slika velja 2 gld., z okvirom in steklom pa 5 gld., 5-40 gld., 6-50 gld. in 7-20 gld. po kakovosti okvira.

Zunanje države. — Na Bolgarskem nastal je razpor med knezom in prvim mi-

nistrom Stambulovom; narod in vojska sta razdeljena v dva taborja. Stambulov bi se že rad iznebil Komburžana, a tudi temu ni po po volji, da Stambulov oblastno gospodari v Bolgariji, kakor da je neomejen vladar. Večina vojaštva je na Stambulovi strani, ker je z njegovo pomočjo izvrstno plačano.

— Na Francoskem umirata dva sloveča moža; prvi je Ferdinand Lesseps, ki je izdelal panamski prekop, a potem pri enakem velikanskem delu v Panami osleparil veliko milijonov; drugi pa je marsal Mac Mahon.

— Rusija namerava svoje pokrajine v srednji Aziji združiti v eno samo upravno celoto, katerej bo stal na čelu vselej kak general, ki bo imel vedno na razpolago močno vojsko. To se zgodi zategadelj, ker kmalu bo moral priti čas, ko Rusi in Angleži trčijo v Aziji drug ob drugega.

— Na Pruskem bodo imeli kmalu volitve v deželni zbor. Te volitve ne bodo takó živahne in viharne, kakor one v državni zbor, ker je volilna pravica bolj omejena, da socialisti nimajo tolike moči. Katoliški centrum se z vso močjo udeleži teh volitev.

— Na Španskem prihajajo vedno hujši časi; anarhisti postajajo čedalje bolj predrzni. Neki anarhist je vrgel bombo med vojake; ko so ga ujeli in preslišali, je izpovedal, da anarhisti nameravajo umoriti celó mladega kralja.

— Na Francoskem so močno hudi na Italijo, ker je v zvezi z Nemčijo in ker se je začela pri vsaki priliki sovražno vesti nasproti Franciji. Francoski listi že celó trdijo, da Italija se pripravlja na vojno proti Franciji. „Paix“ pravi: „Italija se mora v kratkem odločiti: ali napovedati bankerot ali pa začeti vojno; odločila se je za vojno, katere se pa ni bati, dokler si Italija ne zagotovi pomoč Nemčije ali Avstrije.“

— V južni Ameriki vrše se ustaje druga za drugo. Ustaši so bombardovali mesto Rio de Janeiro; vojaki so oropali mesto. — Vojni minister brazilski je odstopil. Senat je v sprejel predlog, naj se vsi ministri tožijo zaradi veleizdaje. — Predsednik venezuelske ljudovlade je odstopil. — In v take kraje hoté se izseljevali naši ljudje!

— V novem Jorku v severni Ameriki imajo obrtno društvo, ki šteje okoli 100.000 udov — in od teh jih je zdaj okoli 36.000 brez dela. Večina krojačev, čevljarjev itd. je brez dela. Takó poročajo od tamkaj našemu notranjemu ministru, da bi svarilo avstrijske državljane, naj se nikar ne izseljujejo v Ameriko.

Stolpne ure!

Priporočam se prečastitim cerkvenim in občinskim predstojništvom za napravo novih ali popravov starih stolpnih ur.

Moje ure so iz najboljšega blaga in zelo trajnega dela. Izdelujem jih po najnovejšem načinu, in ker so matematično popolnoma natančno uravnane, kažejo čas tako točno, da jih ni treba regulovati.

Cene so zelo nizke. Jamstvo 5 let. Proračune na zahtevanje brezplačno.

Bogdan Oblak,

urar

na Vrhniki (Kranjsko.)

FOTOGRAFIČNI ZAVOD

Anton Jerkič

edini slovenski in prvi fotograf v Gorici ima svoj zavod v ulici sv. Klare št. 5 na vrtu. Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvršuje solidno, točno in po nižjih cenah nego katerikoli drug fotograf.

Štiri slike za 1 gld.

Izdajatelj in urednik A. Gabršček.

Tiska „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

Ivan Drufa

na Travniku, ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebščin za čevljarje. Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulici Morelli, toči domača vina in ima Domačo Kuhinjo. Cene prav zmerne.

Anton Obidič

čevljar v Semeniški ulici št. 4. se preporuča Slovencem v mestu in okolici za blagohotna naročila.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu ima zalogo Steinfeldskega Piva, v sodčkih in steklenicah ter žita, moke in otrobij.

Franc Jakil

na sredi Raštelja št. 9 ima založnico usnja, katero prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrijanska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Fon

v Semeniški ulici ima prodajalnice vsakovrstnih klubov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Društvena kréma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtoplejšje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga za vse, kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače, zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovratnike, sablje z vso opravo, zlate in sreberne zvezde, skratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in

Kavarni

„Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserma, glavni shajališči tržaskih Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisov v raznih slovenskih jezikih. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar

Ad. Hauptmann

tovarnar oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja v Ljubljani, ob vogalu Reseljeve ceste št. 41 v lastni hiši in filijala: Slonove ulice št. 10-12.

Ant. Zagorjan

v Zvezdi v Ljubljani (v hiši „Matica Slovenska“) ima prodajalnico šolskih in drugih knjig ter vseh šolskih in pisarniških potrebščin.

Anton Koren

trgovec poleg gostilne „pri zlatem levu (al leon d'oro)“ v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Peter Birsa

gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Caraveggia št. 4.) priporoča sl. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; postrežba točna.

Ivan Pečenko

veletržec z vinom (na debelo v Vrtni ulici št. 8 (poleg ljudskega vrta na desno) prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

Franc Bensa

v ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah. Zato se sl. občinstvu priporoča za obilen obisk.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje, itd. Pisanke in risanke iz do- brega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo še posebno opozarja.